№ 23/1956.

FINANSUTSKOTTETS betänkande № 23/1956 med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till inkomst- och utgiftsstat för landskapets enskilda medel under år 1957 (33/1956).

Utskottet, som beträffande anslagen under utgiftssidans II kapitel inhämtat Landstingets kulturutskotts utlåtande, vilket här bifogas såsom bilaga, har i huvudsak omfattat landskapsstyrelsens förslag på i motiveringen anförda grunder. Såsom brukligt är, kommer utskottet i det följande att inskränka sig till att behandla blott sådana anslag, som föranlett diskussion inom utskottet.

Inkomster.

Virkes-försäljningen. Utskottet anser det vara nödvändigt för undvikande av onödig tidningspolemik och debatt inom Landstinget, att virkesförsäljningen hädanefter sker vid offentlig auktion i lämpliga poster så att fri konkurrens bestämmer priserna. Landskapsstyrelsen bör givetvis ha sin frihet att godkänna eller underkänna givna anbud ävensom att genom lämpliga åtgärder trygga landskapets och dess inbyggares intressen.

Försäljning av Godby sjukhusbyggnad. Utskottet har strukit anslaget för beräknad inkomst av en försäljning av sjukhusbyggnaden i Godby då utskottet icke omfattar landskapsstyrelsens förslag om försäljning innan det blivit klarlagt, huruvida byggnaden kan användas för ett allmänt ändamål, såsom ett ålderdomshem eller en kommunal mellanskola. Då alltså utskottet anser frågan vara för tidigt väckt, bör enskilda medlens budget icke balanseras med därför beräknad inkomst.

För att balansera budgeten efter av utskottet föreslagna ändringar har den beräknade behållningen från 1955 ökats i motsvarande mån, då tillräckliga medel enligt landskapskamreraren Curt Carlssens uppgifter finnas.

Utgifter.

Ålands folkhögskola. Utskottet har fäst sig vid förslaget om anskaffande av en limpress till folkhögskolan för slöjdundervisningen. Kostnaden härför uppgår till betydligt över 100.000 mk enligt uppgift av landskapskamrerare Curt Carlsson. Den tidigare anskaffade hyvelmaskinen var en specialmaskin, som endast lämpar sig för hyvling. För ungefär samma kostnad hade man kunnat erhålla en kombinerad maskin, som hade lämpat sig för en mångfald olika arbeten med samma precision. Härutöver kan man ifrågasätta, om det är lämpligt att

undervisa folkhögskolans elever i yrkesmässigt snickeriarbete i stället för att begränsa undervisningen till sådana träarbeten, som utföras med i hemmet förekommande handverktyg. Utskottet har dock ej velat minska anslaget ifråga men emotser, att landskapsstyrelsen ägnar dessa frågor uppmärksamhet och övervakar, att dyrbarare undervisningsmaterial anskaffas efter sorgfällig prövning.

Studieunderstöd. Utskottet föreslår anslaget II:23 "Understöd åt mindre bemedlade elever från landsbygden vid Ålands lyceum" höjt till 250.000 mark. En ökning av detta anslag möjliggör behovsprövning vid beviljande av understöd medan ökning av bidraget till Föreningen Folkhälsan leder till en generell kostnadsnedsättning, som kommer såväl mindrebemedlade som välsituerade elever till godo. Utskottet har därför ansett detta vara en lämpligare lösning.

Hälso- och sjukvårdsväsendet. Utskottet har i samband med behandlingen av anslaget för medlemskap i kommunalförbundet för svenskspråkiga sinnesslöa barns vård hört landskapskamreraren Curt Carlsson angående landskapets anslutning till kommunalförbundet. Enligt inhämtade upplysningar har endast Mariehamns stad anslutit sig till förbundet. Då landskapet icke kan ingå som medlem i förbundet, hade man från förbundets sida uttryckt önskemålet att de åländska kommunerna antingen var för sig eller gruppvis skulle ansluta sig till förbundet. Landskapsstyrelsen kommer att taga ställning till frågan sedan det blivit klart, huru många platser landskapets kommuner teckna. Utskottet emotser, att landskapsstyrelsen tillser, att tillräckligt antal platser komma att stå de åländska kommunerna till buds och i sådant syfte fullföljer Landstingets tidigare i frågan fattade beslut.

Särskilda anslag. Utskottet har hört direktören för Ålands telefonandelslag, ingeniör Knut von Schantz, angående telefonförhållandena i Saltviks skärgård och norra Vårdö. Kabelförbindelsen till denna ögrupp är nu så anfrätt, att man när som helst kan vänta kabelbrott med därav följande total isolering av ögruppen. En genomgripande återuppbyggnad av linjen för dess anslutning till telefonandelslaget skulle stiga till 1.600.000 mk, vilket är c:a 60 % mera än normal byggnadskostnad. Andelslaget har emellertid möjlighet att bispringa öborna med hjälp på ett billigare sätt genom överlåtelse av begagnat material. För att temporärt ordna telefonförbindelserna i detta fall kommer sålunda begagnad kabel och en del begagnad blank ledning att överlåtas på förmånliga villkor, varjämte manskap från andelslaget

skall biträda med arbetsledning. På detta sätt kan telefonförbindelsen tillsvidare ordnas utan alltför stora uppoffringar. Då kostnaderna likväl ställer sig ansenliga för de få öborna, som dessutom ha det ekonomiskt knappt, har utskottet föreslagit en höjning av anslaget för att möjliggöra en kännbar hjälp från landskapets sida, i all synnerhet som anslutning av Kalskär just nu är aktuell.

Vid behandlingen av 1956 års budget för enskilda medel föreslog utskottet, att anslaget för jaktvårdens främjande skulle höjas för att möjliggöra en organisation av jaktvården under år 1956, men att denna höjning skulle betraktas som en engångspost. Utskottet anser att utgifterna för jaktvården icke bör uppgå till väsentligt högre belopp än inkomsterna av jaktvårdsavgifterna varför utskottet för år 1957 stannat för ett anslag om 300.000 mark för jaktvården.

På grund av den ovan i fråga om studieunderstöd vid Ålands lyceum anförda motiveringen har utskottet föreslagit blott 25.000 marks höjning av anslaget för Föreningen Folkhälsans kosthåll. Utskottet anser det icke påkallat att höja anslaget så, att hela det begärda beloppet skulle utgå ur landskapsmedel. Föreningen Folkhälsan borde hellre höja priset för kosthållet i någon mån och mindrebemedlade elever skulle i stället erhålla studieunderstöd som hjälp för att erlägga de högre prisen.

En medlem av utskottet var av den uppfattningen, att större anslag hade bort beviljas Föreningen Folkhälsan för att möjliggöra beviljande av friplatser vid elevbespisningen för lyceets frielever och mindre bemedlade elever från yrkesskolan.

Ltm. Gunhild Berglund m.fl:s finansmotion. Utskottet har funnit, att det säkerligen är på många håll behov av bättre värmeanläggningar i ungdomslokalerna. För ungdomsföreningarna finnes emellertid redan tidigare möjlighet att erhålla anslag ur ordinarie medel, icke blott för denna utan också för andra förbättringar av ungdomslokalerna. Då dessa medel möjliggöra ekonomisk hjälp åt ungdomsföreningarna och många andra förbättringar i ungdomsföreningshusen äro viktigare än utbyte av uppvärmningsaggregaten, har utskottet ansett lämpligt föreslå motionens förkastande.

Ltm. Gunhild Berglunds finansmotion. Distributionen av landstingshandlingar till de kommunala biblioteken bör enligt utskottets uppfattning icke blott omfatta diskussionsprotokollen utan samtliga handlingar, som tillkomma under landstingsbehandlingen. Det är emellertid svårt att utan föregående utredning beräkna, vilken kostnad en sådan åtgärd skulle medföra. Därtill kan det ifrågasättas, om icke landstingshandlingarna skulle bli föremål för ringa uppmärksamhet i de flesta fall och sålunda i onödan fylla hyllorna i biblioteken. Utskot-

tet har därför ansett det lämpligare, att ett visst antal uppsättningar inbundna landstingshandlingar från varje session, förslagsvis tre, skulle överlämnas till centralbiblioteket. Då hugade biblioteksbesökare beställa dem till sitt kommunala bibliotek för studium. Kostnaden härför skulle icke bli större, än att utgiften skulle kunna bestridas med redan föreslagna medel. Med denna motivering har utskottet beslutat föreslå förkastande av finansmotionen.

Utskottet omfattar ltm. Jan Erik Erikssons motion om anslag för nya ritningar till Ålands folkhögskola med hänvisning dels till motionärens motivering och dels till vad utskottet framhållit i sitt betänkande № 16/1956. Det föreslagna beloppet synes vara skäligt för ifrågavarande utgift.

På grund av det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå,

att Landstinget måtte antaga landskapsstyrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för landskapets enskilda medel under år 1957 med nedanstående ändringar och tillägg:

I n k o m s t e r.

1. Beräknad behållning från 1955	7.831.495
- - - - - - - - - - - - - - - -	
(mom. 12 uteslutes)	
12. Arrendatorer ådömd ersättning för husröta eller vanhävd	1.000
Summa inkomster mk	22.282.495

U t g i f t e r.

II. Undervisnings- och bildningsväsendet.

23. Understöd åt mindre bemedlade elever från landsbygden vid Ålands lyceum	250.000
- - - - - - - - - - - - - - - -	
C. Studieunderstöd S:a 347.000	
- - - - - - - - - - - - - - - -	
Summa II kap. 7.489.610	
- - - - - - - - - - - - - - - -	

IV. Särskilda anslag.

1. Bidrag för telefonanläggningar i avlägsna trakter	300.000
- - - - - - - - - - - - - - - -	
4. För jaktvårdens främjande	300.000
- - - - - - - - - - - - - - - -	

9. Understöd åt föreningen Folkhälsan för upprätthållande av kosthåll för landsortselever vid Ålands lyceum 100.000

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

Summa IV kap. 2.221.000

V. Investeringsutgifter.

A. Undervisnings- och bildningsväsendet.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

2. För ritningar till nya folkhögskolebyggnader 250.000

(följande moment omnumreras).

Summa V kap. 3.431.000

- - - - - - - - - - - - - - -

Summa utgifter mk 22.282.495:-

Mariehamn den 30 november 1956.

På finansutskottets vägnar:

Lennart Mattsson.

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet ordföranden Lennart Mattsson samt ledamöterna Andersson, Clemes, Evald Häggblom och Gunnar Häggblom.